

Železniški baroni odgovorni za položaj na premogovem polju

Tega mnenja je podpredsednik rudarske organizacije. — Odborniki-rudarske organizacije pred senatnim odsekom.

Washington, D. C. — Philip Murray, podpredsednik rudarske organizacije United Mine Workers, je mnenja, da je za sedanjih položaj na premogovem polju odgovorna zarota železniških družb, ki je bila izvršena v namenom, da se znižajo cene za premog. Senatni odsek je prišel z zaslišanjem o Johnsonovi resoluciji. Pred odsekom je rekel: "Kmalu po sprejemu Jackonvillske mezdne pogodbe so železniške družbe pričele s kampanjo za znižanje mezde z bojotiranjem premoga iz njihovih premogovnikov."

"Uspeh njih kampanje je sedaj očividni. Premogovski podjetniki so bili prisiljeni izrečiti mezdno pogodbo z rudarsko organizacijo. Mnogi podjetniki so pristali, da bi se lahko odbržala Jackonvillska pogodba, ko bi ji bile železniške družbe uklonjene."

Murray je izjavil, da je bila Pittsburgh Coal kompanija, katero kontrolirajo Mellonovi interesi, prva, ki je prelomila pogodbo z rudarsko organizacijo leta 1925. Drugi podjetniki so osnemali zgled Pittsburgh Coal kompanije. Pennsylvania železniška družba, katero kontrolirajo tudi Mellonovi interesi je deloma soodgovorna za prelom pogodbe.

Premogovniške družbe so na novovavila čete pobojnikov in jih razdelile v Pennsylvania premogovnem polju. Zdej teh pobojnikov okoli štiri tisoč, ki so vsi zapreženi kot izredni policaji.

Ti pobojniki so grdo ravnali z rudarji in jih družinami. Strahovali so po cele občine in gradili sistem špijonaže med stavkajočimi. Zamorec je najčim, ki opravljajo stavkokoško delo. Ti zamorec so importirani juga.

Senator Johnson je podal kratko izjavo. Rekel je, da je rekel na stotine pisem, v katerih mu dopisovalci priporočajo, da se uvede senatna preiskava. Govoril je o odseku, da naj zavrne vse amendmente, ki jih je priporočil senator Reed, republikanec iz Pennsylvanije. Priporočal je, da se natančno preučijo tudi voznina za transport premoga po železnih.

LEKARSKA ZADRUGA SE IZPLAČA.

Izplačala je farmerjem več kot dve sto tisoč dolarjev za produkte, a ostal je še dobiček.

Baldwin, Ia. — Skromna so bila sredstva, ko so farmerji v bližnjem okolišču ustanovili lekarsko zadrugo. Zdej je preložen — popolnoma, stroji, avtomobil — vredno \$30.550. V letu 1927 je zadruga izplačala farmerjem za smetano \$245.000, a še imela šest tisoč dolarjev oblika.

5.000 Nemcev pride v Chicago. Chicago. — Ernest Koethe, ki je tukaj na obisku in čigar ime je znano iz svetovne vojne je rekel v tork, da pride 15.000 profesionalcev in businessmen iz Nemčije v Chicago v prihodnjih osmih mesecih. Kothe pravi, da se Nemci zelo zanimajo za Ameriko.

Brez dela — v smrti.

Chicago. — Albert Straehler, 23 let, je bil že več mesev brez dela, čeprav je hodil čak dan po mestu, da ga najde. Obupu je v ponedeljek izpil steklenico strupa in par ur pozneje umrl v ukrajni bolnici.

Kritika delavskih postojilo milo kaznovane

Dvajset dolarjev denarne globe za podjetnika je toliko kot nič.

New York, N. Y. — Ako podjetnik izkorišča svoje delavke po šestdeset ali več ur v tednu, tedaj plača dvajset dolarjev denarne globe za ta prestopok.

To se je zgodilo, ko je Park & Tiford kompanija, ki izdeluje slaščice in bombončke in ki jo kontrolirajo Schultejevi tobačni interesi, kršila postavbo, ki določa, koliko časa v tednu smejo delavke delati v tovarni.

Do obtožbe in postojanja na sodišču je prišlo na ta način. Newyorška liga konzumentov je poslala v tovarno Park & Tiford kompanije svojo zaupnico delat. Delala je kot navadna delavka. Pronašla je, da se v tovarni dela od osmih do dvanajstih, od dvanajstih do petih petih trideset minut in od šestih do devetih zvečer. Delavke so delale tudi ob sobotah popolne in ob nedeljah od 9. do 4 popoldne. Svoje poročilo je poslala tovarniškemu nadzorništvu, ki se je zopet prepričalo, da je obtožba poštna in resnična.

Ko je zadeva prišla pred sodišče, je prišel gori mlad odvetnik, član zelo ugledne odvetniške tvrdke, in izrekel, da se tvrdka sama smatra za krivo prvega prestopka. Nato je sledila denarna globa dvajset dolarjev.

Neka delavka se je cinično izrazila napram zaupnici Newyorške lige konzumentov: "Tako delamo vsako leto. Kaj nam pomagajo te globe?" Kompanija, ki izdeluje slaščice, lahko plača vsak teden dvajset dolarjev denarne globe, ako izkorišča svoje delavke sedem in šestdeset ur v tednu. Poznalo se ji ne bo prav nič in lahko bo tekmovala s svojimi konkurenti, pravijo člani lige.

Dvajset dolarjev denarne globe za kompanijo je toliko, kot kaplja vode na razbeljen kamen. Kadar bodo sodišča pričela pošiljati predsednike, tajnike in druge višje odborne družbe v zapor, tedaj se bo šele obrnilo na bolje. Toliko časa bodo pa zakoni za zaščito delavk zapisani le na papirju. Podjetnikov, ki kršijo postavbo, ne bodo zadelo denarne kazni občutno.

Sandino zigzagira Američane za seboj

Pomoriščaki so morali zajahati mule, ko jih vstajki vodja vleče iz džungla v džungel.

Matagalpa, Nikaragva, 15. febr. — General Sandino, o katerem so pred par dnevi poročali, da je drugič pobegnil v Honduras, je zapustil okolišču Matagalpe in se napotil s svojo četo vstajških jezdecov na sever proti Pina Bianci. Ker pot do tje vodi skozi dve pražgodove, so morali njegovi ameriški zasledovalci jezdejski mule, kajti pesot skozi džungel je nemogoč. Američani seveda niso sigurni, kam se obrne Sandinova armada, katera je izginila v džungli. Lahko se zgodi, da Sandino naredi polkrog in se vrne v Matagalpa ali kam drugam, ko ga bodo Američani iskali v divljini.

Pred nekaj dnevi se je Sandino pojavil na plantazi pri Salvadori. Vprašal je, če je plantaza last Američana. Ko so mu povedali, da ni, ni zahteval plena.

Črnci ubili dva policaja.

Providence, R. I., 13. febr. — Nathan Brown, črnc, je v nedeljo ustrelil dva policaja, ki sta vstopila v njegovo stanovanje in skušala zapleniti več galon alkohola.

BREZPOSELNOST VELIKO VPRAŠANJE NA VZHODU

Brezposelni delavci prosijo darove na ulicah. — Velike skupine stoje pred posredovalnicami za delo.

New York, N. Y. — Brezposelnost v vzhodnih industrijskih državah je nepričakovano postala najbolj poročljiva stvar, o katerem se največ govori. Stevilo brezposelnih narašča skozi celo sivo. Skupine brezposelnih delavcev hodijo po Boweryju v New Yorku in pri tem prosijo za par centov, da si kupijo malo jedi in imajo za prenočišče.

Pred posredovalnicami za delo, stoje velike grude brezposelnih delavcev. Za vsako delo se prijavijo sto do tri sto delavcev. Unije poročajo, da je izredno veliko število njih članov brez dela, posebno krojaški delavci so prizadeti. V tovarnah države New York so v mesecu januarju tega leta odslužili do dvajset tisoč delavcev.

Delavski biroj, Inc., meni, da je v vsaj delu okoli štiri milijone delavcev brez dela. To je samo ocena, ki sledi na zelo sibirskih statističnih podatkih. Toda boljše statistike ni, da bi se doglno bolj natančno število brezposelnih delavcev.

Milosrdniške družbe v New Yorku poročajo, da brezposelni delavci prosijo v takim številu pomoči, da je ne morejo. Zdej socialne agencije sodelujejo z guvernerjem Alfred E. Smithom, da se preloži in pregleda položaj. Delo vodi del. komisar James A. Hamilton. Odborniki državne delavske federacije sodelujejo, da se dožene število brezposelnih delavcev in se poda pregled o položaju.

John Di Santo, tajnik Newyorškega sveta brezposelnih delavcev, izjavlja, da je Smithovo poizvedovanje o situaciji brezposelnosti navadna politična gesta. Svet brezposelnih delavcev ne zahteva, da se samo dožene položaj brezposelnih delavcev, ampak zahteva, da se brezposelnost odpravi. V ta namen priporoča, da se takoj prične z javnimi deli in se uvede trajno zavarovanje proti brezposelnosti. Za omiljenje bode med brezposelnimi delavci pa priporoča, da se odpro javne kuhinje, v katerih se naj jedila, dele brezposelnim delavcem zastonj. Odpro naj se vojašnice in šole kot prenočišča za brezposelne delavce. Hlajnim posestnikom naj se prepove odpovedati stanovanje družinam, ki ne morejo plačati stanarine zaradi brezposelnosti.

Hefflin kandidat za predsednika.

Washington, D. C. — V tork so tukaj delili letake z apelom, da se naj organizira "kristjanska stranka," katere kandidat za predsednika naj bo senator Hefflin iz Alabame in mrs. Mabel Walker Willebrandt iz Kalifornije kandidatinja za podpredsednico.

Zeno ustrelil.

Chicago. — Minnie Portalaki je v tork popravljala svoje stvari v kovčeg, da odide od svojega moža. To je pa mož, ki se je v tistem času vrnil, vjelo, da je potegnil revolver in jo ustrelil. Nato si je pognal še sibi kroglo v glavo. Zena je bila takoj mrtva, njega so pa odpeljali v bolnišnico in bo najbrže umrl.

Coolidgeova volilna kampanja tudi diči po olju

Senatni odsek odkril nadaljnih milijon dolarjev iz podkupniškega fonda. Ali je šlo \$5000 za Coolidge iz tega fonda?

Washington, D. C. — Senator Gerald P. Nye iz North Dakote, predsednik odseka za javna zemljišča, ki preiskuje petrolejski škandal, je v tork poročal, da je njegov odsek zazledil nadaljnih milijon dolarjev v libertibondih iz teapodomskega podkupniškega fonda, ki je znašal \$3.080.000. Ta fond je prišel iz profitov Sinclairjeve Continental Trading kompanije in bil je ustanovljen ob času, ko je magistrat Sinclair iskal koncesijo javnega oljnega zemljišča v Teapota Domu.

Libertibondi za milijon dolarjev se nahajajo v shrambi newyorške banke New York Trust Company na ime Harry M. Blackmerja, bivšega predsednika Midwest Refining kompanije. Blackmer je pobrisal v Evropo leta 1923, ko je bil oljni škandal odkrit, in od tedaj ga ni več našel.

Nadalje poroča senator Nye, da je Blackmer, ko je bil že v Evropi, nakazal \$5000 za Fond Coolidgeve predsedniške volilne kampanje. Odsek bo zdej preiskal, kje je Blackmer vzel to vsoto.

Peraz ameriške delegacije v Havani

Latinci odganjajo proti oboroženju trgovskih ladij v slučaju vojne. Kongres bo sprejel prihodnji ponedeljek.

Havana, Kuba, 15. febr.

Ameriška delegacija na petem panameričkem kongresu je večer doživela prvi in občuten poraz. Odsek za kodifikacijo ameriškega mednarodnega prava je z 11 glasovi proti štirim zaključil, da ameriške republike v Panamerički uniji ne smejo oboroževati svojih trgovskih ladij proti podmornikom ali submarinom v slučaju vojne. Hughes, vodja ameriške delegacije, je ljuto pobiral to točko, rekoč, da je danes proti mednarodnemu pravu v splošnem, ali pomagalo mu ni nič. Edino Kuba, Panama in Urugvaj so potegnile z njim. Boj za točko je vodila Argentina, ki se je pokazala na tem kongresu za največjega nasprotnika Združenih držav.

Hughes je kasneje dejal, da Združene države ne bodo sprejele te točke, ko pride kodeks mednarodnega prava na ratifikacijo. Delegacije so večer sklenile, da zaključijo peti panamerički kongres dne 20. februarja. Argentina in Kolumbija sta bili proti temu, ali večina delegatov je izjavila, da problemi, ki so na dnevnem redu, so večidel takli, da oni nimajo oblasti za reševanje istih. Delegatje priznavajo, da samo pripravljajo čas z debatami o stvarih, ki se danes ne morejo realizirati. Odsek za kodifikacijo mednarodnega prava ni izgotovil niti polovice svojega dela.

Sovjeti ustrelili Leninovega prijatelja.

Odesa, 15. febr. — Komunistični mornar z imenom Zujev, ki je vodil upor na križarki "Potemkin" za časa revolucije proti carizmu, je bil te dni tukaj ustreljen radi umora in ropu. Zujev je vlad svojih zaslug v revoluciji postal Leninov prijatelj in sovjetska vlada mu je prva leta dala več važnih služb, ali vselej je bil odstavljen radi nepismenosti in nesposobnosti. Njegova zadnja služba je bila v filmu, kjer je igral upornika. Nato je šel med bandite.

SODNIJSKE PREPOVEDI PRIVLAČJO Z DEPORTAŽO

Tako je izjavil predsednik Ameriške delavske federacije. — Citiral je sodnijske prepovedi s premogovega polja.

Washington, D. C. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je izjavil pred senatnim justičnim podkomitejem, ki zdaj vodi zaslišanje o predlogi za omejitve sodnijskih prepovedi, da je med aretacijami, s katerimi napravijo te sodnijske prepovedi učinkovite, tudi deportacija tujezemskih delavcev.

Ta izjava predsednika Ameriške delavske federacije je obrnila pozornost na razne predloge, ki so zdaj pred kongresom in ki povzročijo, ako bodo sprejete, da bo lažje deportirati tujezemce. Ta izjava dalje pokazuje, da je izvrševalni oddelek vlade, ki ima izvajati zakon za deportacijo, zavezan pravu v delavskih sporih.

Green je dalje pokazal, kako daleč se je razpasla zloraba izdajanja sodnijskih prepovedi, ko je navedel, da Interborough Rapid Transit kompanija v New Yorku zaprosila za sodnijsko prepoved proti trem milijonom delavcem, ki so organizirani v Ameriški delavski federaciji.

Green je nadaljeval, da sodnijske prepovedi na premogovnem polju dovoljujejo, da odhajajo na stavkovno strahu le oni, ki govorijo angleški. Ako vama, da desetdeset odstotkov stavkarjev ne zna govoriti angleškega jezika, in da le znanje angleškega jezika opravičuje do stavkovne strahu, tedaj je jasno, je menil Green, da so bile te določbe zapisane v sodnijske prepovedi z namenom, da se prepreči piketiranje. Ravnotako se želi preprečiti tudi zborovanje, govorjenje na shodih in pomagati s prispevki stavkarjem, ki so pomoči potrebni.

Dalje iščejo podjetniki sodnijske prepovedi pod prevezo, da bi aktivnosti unij stonile "pogodbe politična kučka," ki jih izdajajo jeklarska korporacija, General Electric kompanija, Standard Oil kompanija, pennsylvanska železniška družba in Interborough Rapid Transit kompanija za one, ki vprašajo pri njih za delo.

Green je citiral sodnijske prepovedi, ki so bile izdane proti rudarjem. Njegovi citati so napravili velik učinek na senatnih pododsek. Senator Norris, ki predseduje pododseku, in senator Blaine, mogoče običesta stavkovno polje, da tako ugotovita, da so bile res te vrste sodnijske prepovedi izdane proti stavkajočim rudarjem, kako so bile izdane, na podlagi kakšne evidence so bile izdane in kakšen je učinek teh sodnijskih prepovedi.

Ako se senatni odsek odloči, da preišče položaj na stavkovnem polju glede sodnijskih prepovedi, bo še več življenja prišlo v stvar. Resolucija senatorja Hiram Johnsona, ki predvideva preiskavo stavke, se zdaj uvaža. Možnost je tukaj, da senat najprvo odobri Johnsonovo resolucijo.

Nova ofensiva južnih Kitajcev.

Sangaj, 15. febr. — General Chiang Kaišek je izdelal načrt za novo kampanjo ljudske armade za okupacijo Pekinga. V novi kampanji bo 300.000 mož.

Tri družine utošile.

Capetown, Afrika. Tri francoske družine so utošile blizu nekoga otoka, ko se je potopil francoski parnik Lozere pretešeni ponedeljek.

Novo senzacionalne v mohiški klerikalni revoltili

Lastnik Montrealske banke in eden največjih bogatašev v Mehiki zapleten. Vlada zapleni premoženja bogatih vstajev.

Mexico City, 15. febr. — Senzacionalna odkritja, odkar je zvezna policija istaknila centralno klerikalne rebelne propagande v Mehiki, se nadaljujejo. Veliko presenečenje je zavrnilo včeraj, ko je bil aretirani Carlos Ruicardenas, lastnik poslojpa, v katerem se nahaja Montrealska banka v Mexico Cityju in v katerem so odkrili aredišče klerikalnih hujakačev in intrigantov. Ruicardenas, ki je eden največjih bogatinov v Mehiki, pravi, da je angleški podanik. On je lastnik še enega poslojpa v glavnem mestu, ki se nahaja v arcu mesta v ulici San Juan de Letran. Policija, ki je izvršila preiskavo v tem poslojpu, je našla tajne prostore, iz katerih je izvršila dva leti neovirana katoliška protiviladna propaganda po vsaj republikli. Oboji prostori — oni v banki in v tem poslojpu — so bili oddani v najem neki misteriozni osebi po imenu Watson. Te osebe ni nikjer in ime je služilo za kamoflazo.

Poluradno poročilo se glasi, da je vlada pripravila seznam klerikalnih pornikov, ki posedujejo obsejna premoženja. Val ti vstaji bodo razlašeni in njihova premoženja bodo prodana, skupček se pa porabi za kritje stroškov vladne kampanje za pobiranje vstaje. Premoženja so vredna milijone dolarjev. Sem spadajo tudi posestva mnogih šlofov in višje duhovščine, ki je zapletena v vstajo. Ta korak se smatra za direktni in najhujši udarec, ki bo zadan klerikalni vstaji.

V kampanji za potiščenje klerikalne vstaje se Callesova vlada poslužuje le kavalerije in aeroplanov. V ta namen je zbornica dovolila šest milijonov pesov (\$8.000.000). Pet milijonov pesov gre za avijatično organizacijo.

V bitki med federalci in vstajci, ki je bila v ponedeljek v Cerro del Cobru v državi Michoacan, je bilo sedem vstajev ubitih, drugi so pa pobegnili. Vstajška četa je štela okrog 200 mož.

Greenova kampanja proti "indiančnikom"

Še vedno se zanaša na prijatelje v starima strankama.

Washington, D. C. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je 14. t. m., zvečer govoril na radio pod avspicijami Narodne lige volilk. Govoril je o vojni organiziranega delavstva poti sodnijskim prepovedim v teku štrajkov.

Green je rekel, da sodišča s svojimi prepovedi uklepajo delavce v ekonomske sponke, ker jih silijo, da morajo delati proti svoji volji in ne smejo se poslužiti svojih organizacij, svojih pravic, ki so zajamčene Američanom v ustavi.

Končno je Green dejal: "Ker neodvisna delavska stranka ni bila še nikdar favorizirana v tej državi, se bo Ameriška delavska federacija ponovno obrnila na obe večji stari stranki, da vključita v njuni platformi točko za odpravo sodnijskih prepovedi." (Federacija se še dvajset let obrača na stari stranki in kaj je do danes dobila?)

Dva otroka zgorela.

Pelanski, Wis. — Dve hčerki Petra Zorma, 4-letna Regina in enoletna Mary, sta v tork zgoreli v plamenih, ki je uničil Zorma gospodarska poslojpa na njegovi farmi v bližini tega mesta.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicaga) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicigo in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inozemstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

123

Datum v sklepju n. pr. (Jan. 31-1925) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Pomočite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

TEŽAK JE BOJ ZA ZAŠČITO DELAVCEV.

Delavske strokovne organizacije se ne bojujejo le za povišanje mezd, skrajšani delavnik in izboljšanje delovnih razmer v podjetju, ampak vodijo tudi odložen boj za zaščito delavskega zdravja. Pri produkciji blaga se razvijajo različni strupeni in zdravju škodljivi strupi, ki sčasoma uničijo človeški organizem, ako je izpostavljen tem strupom. Barve na pr. so zelo strupene, ako je njim primešan svinec, benzol, lesni alkohol in metanonol. Tem strupom pa ni izpostavljen le zdravje onih delavcev, ki izdelujejo te barve, ampak tudi pleskarjev, kadar pleskajo z barvami, katerim so primešane te strupene tvarine.

Benzol je izredno strupen, ako je primešan barvam. Tovarnarji ne dajo za to počenega groša, ako imajo profit od barv, katerim je primešan benzol, ali katera druga navedena strupena tvarina, dokler imajo dobiček od produkcije takih barv. Ako je deset tisoč delom zraka primešan en del benzola, je zdravje pleskarjev v veliki nevarnosti. Kadar pleskarji pleskajo stene, stroje ali kateri drug produkt, tedaj benzol, ki je v barvi, izhlapeva. Delavski zdravstveni biroj je dognal, da pol odstotka benzola prida deset tisoč delom zraka 50 delov strupenega benzola. Ta koncentracija je torej tako velika, da lahko povzroči kronično, ako že ne akutno zastrupljenje z benzolom.

Benzol uničuje krvne celice. Akutno zastrupljenje z benzolom lahko ubije delavca v pet minutah. Kronično zastrupljenje z benzolom uničuje krvne celice in tako znižuje v človeku množino krvi. Končno nastopi smrt, ako se zastrupljanje z benzolom ne odpravi. Zastrupljanje z benzolom se ne da odpraviti, ako je barvi primešan benzol. Kajti benzol izhlapeva, ko pride v dotik z zrakom.

Tako je tudi s svincom. Tudi ta je strup in človeški organizem mu končno podleže, ako mu je izpostavljen. Tovarnarji so za to, da se na barve pritisejo znamke, ki pravijo, da je manj kot dva odstotka svinca v barvi. V resnici pa že ta eden in trideseti del grana povzroči zastrupljenje s svincom, ako je človek trajno izpostavljen njegovim hlapom. Iz tega je razvidno, ako je barva označena, da je manj kot dva odstotka svinca v nji, da delavec še vedno ni na jasnem glede zastrupljenja. Sedemnajst držav ima zakon, ki določa, da mora biti na barvah pritisnjena znamka, ki pove, koliko je ene ali druge tvarine v barvi. Tovarnarji v državi New Jerseyju, v kateri se izdelava precej barve, pa ne marajo, da bi bilo na posodi označeno, koliko je barvi primešane nafta, gazolina in drugih petrolejskih produktov, ki izhlapevajo.

Lesni alkohol je tudi hud strup. Veliko delavcev je že izgubilo vid, ako so bili izpostavljeni dalj časa hlapom lesnega alkohola.

Pleskarji v New Jerseyju se letos zopet potrudijo, da izvedejo pritisk na državno legislaturu, da sprejme postavne zaščito njih zdravja. To so storili tudi lani, a uspeha ni bilo.

To pokazuje, kako težak je boj delavstva za varstvo delavskega zdravja. Zakaj?

V Združenih državah je trideset milijonov delavcev, strokovno organiziranih je pa okoli štiri milijone, ako se štejejo vsi člani, ki so zunaj Ameriške delavske federacije. Politično organiziranih je pa še veliko manj, lahko se reče samo en drobček od onih, ki so strokovno organizirani.

Največ sta temu krivi brezbržnost in nevednost med delavci. Teško je brezbržnemu in nevednemu delavcu dopovedati, da se mora organizirati strokovno in politično, ako želi izboljšati svoje življenske razmere in ščititi svoje zdravje pred poklicnimi boleznimi. Brezbržen ali neveden delavec ima za vse denar, le za svojo strokovno in politično organizacijo ga nima. On ima celo denar, da se preddelavcu, delovodju ali superintendentu kupi lep dar, kadar je njegov rojstni dan ali praznuje kakšno drugo slavnost v svoji družini kot na pr. poroko, srebrno poroko ali kaj podobnega, nima ga pa,

da bi vzdrževal svoje organizacije in svoje časopisje. Ta resnica pa pove zavednemu delavstvu, da bo moralo preorati še veliko ledine, da jih bo široka ljudska masa zapopadla in razumela.

POSREDOVANJE

Conemaugh, Pa.—Slov. pev. in izob. dr. "Bled" je zadnji mesec razposlal svoje člane pobirat pristojbine pripraveke v pomoč stavkarjem. Nabrali smo lepo svoto \$269.10, kar je zelo lepo za naselbino kot je Johnstown. V imenu stavkarjev najlepša hvala!

Vesela, ki jo je naše društvo priredilo v pomoč stavkarjem, je na žalost zelo slabo izpadla. Nekaj so seveda krive slabe razmere, nekaj pa je tudi pripomoglo dr. "Naša sloga," katerim se na tem mestu najlepše zahvalimo. Najlepša hvala dr. "Sv. Alojzija," ki je prepustilo dvorano za to veselico brezplačno. Hvala tudi "Glas Naroda," ki je priobčil oglas brezplačno. Čisti dobiček na veselicah je bil \$20.25. Prostovoljnih prispevkov in na veselici skupno \$289.35.

Na Lloydell, Pa., smo poslali \$120 in na South Fork \$30. Vsem s pripombo, naj razdele med najpotrebnejše Slovence.

Priloženo vam pošiljam ček za \$70, katere vključite v fond stavkarjev za SNPJ. Na JSJK smo poslali \$69.55.

Rojakom v Johnstownu naznanjamo, da se je tukaj organiziral odbor, ki bo pobiral za stavkarje. Pobirali bodo vse, obleke, živila in sploh vse. Lokalni gospodarji teatrov so obljubili, da bodo priredili polnočno predstavo v pomoč stavkarjem. Komur je mogoče, naj pazi na to in se udeleži.

Obenem naznanjamo, da bo naše društvo priredilo dne 18. feb. "Leap Year" in maškarneno veselico. Dekleta, pridite, imete boste enkrat priliko, da boste se vpraševale za ples. Maske dobe nagrade, zato pričakujemo veliko udeležbo.

Ce ni kakšnega imena priobčenega, naj se zglaš pri tajniku "Bleda."

Za Slov. pev. in izob. dr. "Bled," John Jančar, tajnik.

Slov. pev. in izob. društvo "Bled" je darovalo \$15. Sledeči so darovali: Po \$5: John Paik, Anton Gabrenja, Viktor Navinšek, Frank Nograček in Frank Jančar. Po \$2: John Vidic, John Kukovic, Joseph Zupančič, Peter Vindič in John Potokar. Po \$1.50: Ana Travnik. Po \$1: Joseph Turk, Anton Rovaniček st., John Cegljar, Lojs Starmec, mrs. Johana Starmec, Joseph Ule, Frank Svete, Lojs Bokič, Martin Birk, Anton Birk, Blaz Bresovek, Matija Krebel, Andrej Urbas, Matija Šerčan-Joseph Bresovec, Mery Culkar, Joseph Stermac, John Jančar, Albina Mrak, Stefan Mrak, Wiliam Travnik, Frank Pušnik, Anton Gostinčič, Karol Princ in Mary Pine. Po \$1: Dremel Frank. Po \$0.50: Mary Svoboda, Mary Škofca, Frank Zajc in Anton Spendal.

Skupaj za Conemaugh \$79.25.

Nabrala za Conemaugh: mrs. Ana Potokar in John Jančar.

V Franklinu so darovali po \$5: Frank Beve in Anton Stritar. Po \$3: Matija Carnetich. Po \$2: Anton Urbas, Joe Okiečič in Lojs Cvelbar. Po \$1.50: Lojs Cegljar in Andrej Ivančič. Po \$1: Rudolph Osaben, Michael Mikovič, Jakob Govekar, Frank Martinčič, Lojs Bendina, Frank Cepuder, Andrej Homleski, Andrej Uga, Joe Hudoki, Joe Cončan, Anton Zore in Stefan Zabrc. Po \$0.50: mrs. John Kexpler, mrs. Debevc, Ana Govekar, Michael Osaben, Frank Drobnik, Michael Rok, Jany Končan, Andrej Drobnik, Jakob Smrado in Frank Kraje.

V Bon Airu so darovali po \$2.50: Frank Pristava. Po \$1: John Svete, Anton Turšič, John Jakobe, John Milave, Joe Bragar, Peter Bukovec, Matjevi Strašičar, Michael Krofina, mrs. Grosnik, John Bizjak, Anton Turšič, John Dezelan, John Medie, Matija Pristava, Anton Perlin, Frank Pristava in Joe Medie. Po \$1: Joe Lazar, John Tomec in Frank Turk. Po \$0.50: Vincent Konchan. Po \$0.50: Anton Garmek. Po \$0.25: Jani Škerbec, Antonija Zalar in Joe Petrovič.

Skupaj \$66.05.

Za Franklin in Bon Air sta nabrala mrs. Albina Mrak in Frank Jančar.

V Park Hillu in Woodval Heightsu so darovali sledeči po \$2: Frank Podboj, Jakob Gabrenja, Mary Eabrie, Frank Zupančič, Lojs Rovaniček in Michael Rovaniček. Po \$1.50: Frank Kus in Jakob Šnavcar. Po \$1: John Jerničič, Joseph Medie, Gregor Čekada, Matija Turšič, Jerni Lovkin, Anton Mela, Gasper Petrovič, Joseph Urbas, Joseph Valk, Frank Kalar, John Zupančič, Anton Semič, Jakob Gabrenja Jr., Jakob Kus, Frank Šuštaršič, John Turšič, Martin Jager, Vid Rovaniček, Stefažija Zupančič, John Jančič, Frank Kobal, John Bresovec, Anton Rovaniček Jr., Vid Ro-

vaniček Jr. in Joe Rovaniček. Po \$0.50: Anton Čuk. Po \$0.50: Michael Valnar, Adolf Krašna, Lojs Martinčič, Frank Petrič, Jennie Kus, Ignac Spendal, Frances Zupančič in John Kolar.

Nabrala za Park Hillu in Woodval Heightsu: mrs. Pavlina Travnik in Joseph Zupančič.

V Mexham, Pa., so darovali sledeči po \$2: Joe Pozar, Frank Pavlačič in Martin Lovko. Po \$1.50: John Saksek. Po \$1: John Korele, John Mive, John Vidmar, Anton Zakrajšek, Michael Derjanč, Frank Fiket, Jurj Raspetnik st., Lojs Kosmač, Andrej Vidrih, John Gabrenja, Gregor Olesnicer, John Polane, Leopold Beve, Anton Kolar in Frank Korele. Po \$0.75: Jeni Dimco. Po \$0.50: Matevž Novjak. Po \$0.50: Jakob Šnadir, L. F. Stravsanik, Joe Miklavčič, Anton Okmar, Joe Dezelan, Anton Logar, Frank Vartar, Frank Prosen, John Beve, Anton Zore, Lojs Beve, John Kobal, Martin Bajc, Anton Medvešek, Anton Fucel, John Duhnck, Rudolf Grundu, John Šušek, Joe Kavšek in mrs. Justina Žnidarič. Po \$0.40: Frank Bellnar. Po \$0.25: Frank Kofčvar in Lojs Beve. Po \$0.20: Jakob Suhodolnik.

Skupaj \$54.90.

Nabrala za Mexham, mrs. Mary Nograček in Lojs Rovaniček.

V Cambria Cityju, Morrevillu, Coopersdalu, Tannerville in Johnstownu so darovali sledeči po \$5: Joe Viveda. Po \$2: William Pleškovič, Jerry Seljan, John Bumbač, Gregor Hrešček in Adolph Udovčič. Po \$1: Anton Šinkovič, Iva Ribarič, Rudolf Frantetič, Marko Piskuršč, Mike Thomas, Jerry Semerl, Frank Gal, Lojs Gal, Joe Golop, Frank Klučar, Frank Rovar, Frank Martinčič, Anton Zalar, John Hribar, John Jersan, Mary Thomas, Frank Mikulič, Lorenc Turšič, John Kustar, John Kusma, Peter Podbevsek in Joe Drakaler. Po \$0.75: Frank Slabe. Po \$0.50: Matija Pečjak, Anton Janes, Anton Škubic, Joe Gal st., mrs. John Bombač, Frank Gunde, L. E. Keiper, C. Paškovič, Martin Banič, Anton Luka in Frank Mikul. Po \$0.50: George Črnčič in Francis Heiblar. Po \$0.25: Neimenovan.

Skupaj \$44.10.

Nabrala: mrs. Jojapina Spendal, mrs. Pavlina Bartol, Anton Rovaniček in John Bresovec.

Trinajsta pošiljatev živiljev in obleke Clevelandke Federacije društev SNPJ in skupnih društev SSPZ.

Trinajsta pošiljatev je bila naslovljena na Jacob Ruperta, South Fork, Pa.

Za to pošiljatev so darovali sledeči v Clevelandu (nabrala mrs. Any Pengov): Frances Simončič, mrs. Zebukovec, mrs. Zbarto, mrs. Vidmar, mrs. Rode, mrs. Jerše, Andrew Dolenc, mrs. Eugeli, mrs. J. Zakrajšek, mrs. Vintar, mrs. Škodlar, mrs. Piličvar, mrs. Roite, mrs. Legot, mrs. Zakrajšek, mrs. Branovič, mrs. Šnajder, mrs. Krišičnik, mrs. Mack, Peter Cesen, mrs. Kocišk, Gene Vakar, mrs. Mary Lenjak in mrs. Ivanku Drobnič. Prisnela v SND Frank Stanovnik in Mike Ludvik.

Collinwood, pustili blago v Zadržni prodajalnici: Anton Posarelli, Frank Zupančič in Frances Marolt. Nabrala: Katarina Stefanič, darovali sledeči: Any Živkovič, mrs. M. Kosch, mrs. S. Thompson, Frances Ipvic, Mrs. Turk, Julia Ipvic, Mary Bevdar, mrs. Vidmar, Elizabeth Posarelli in Mary Zalar. Brooklyn Cleveland: John Slabe, trgovec, daroval tevilje, prisnel Paul Oblek. Nabrala sta tudi obleko Jos. Jenko in Anton Valentič, ki pa nieta prisnela imen.

Odbor se vsem darovalcem prav lepo zahvali. Opozarjamo pa še enkrat, kateri misli še kaj darovati, naj stori takoj, ker se danes stavkarji najbolj potrebujejo pomoči, ko zima in glad pritiska iz vseh strani. Odbor ima še prošnji na roki, katerim bi pa rad ugodil, predno zaključijo kampanjo.

Za pomočni odbor:—Edward Branel, Anton Garden in Louis Zerko.

Milwaukee, Wis. — Na zadnji redni mesečni seji družba št. 7 JPZ Slova, je bil predložen apel za pomoč stavkujočim rudarjem v Penni.

Ta apel je goči omenjeno društvo s veseljem sprejelo in darovalo iz blagajne \$15. Ob tej priliki so še posebni sodbati omenjena društva darovali v ta namen, in sicer: Tom Petek \$2, Joe Vidmar \$1, Lovrenc Mezarščič \$1.50, Fr. Šušnik \$1.25 in Fr. Kump \$1.00.

Ker je bilo na seji sklenjeno, da se omenjeno darilo pošlje direktno v Pa., se je svoto \$22.25 poslalo na roko Johna Bizjaka, predsednika št. 259 SNPJ v Meadowlandsu, Pa. — Joe Vidmar, predsednik št. 7 JPZ Slova.

East Worcester, N. Y. — Društvo "Slovenski farmer" št. 393 SNPJ je se poslalo stavkarjem v pomoč \$15. Posamezniki so darovali po \$2 kot sledi: Frank Koren, John Golja in Jos. Kenig. Po \$1: Anton Grgič, Anton Tomc, Ignac Milavec, John Davis, Martin Pavlič, Anton Habine, Matt. Kenig, John Botanič in John Mihaljevič. Skupaj \$15.

Pozdrav vsem!—John Božanič, tajnik.

Dickson City, Pa. — Nekateri tukanjši rovi obratujejo od 3 do 4 dni v tednu. Toda kam naj gre od tu delavec? Nikamor, ker je povsod mizerno v tem času. Pod hrast še ne more, ker ni časa za to, v senene kopalje tudi ne, ker so jih krave unificile.

Ker imamo večkrat neprosto-voljne počitnice, smo šli v naselbino Luzerne, Pa., pobirat darove za naše premogarske stavkarje, ki so že enajsti mesec na stavki. Še sedaj se ne ve, kdaj jim bo zasijalo lepše sonce in kdaj bo zanje beli dan. V Luzernu so nam šli rojaki na roke in so darovali v denarju ali obleki, kakor je pač kdo mogel.

Darovali so po \$2: Angela Ofenk, Michael Poklukur, Tony Eric, Jacob Balah, Martin Zajc, Frank Juvan in Simon Matjan. Po \$3: Frank Kodra in Joe Slapar. Louis Zakrajšek \$5. Po \$1: Frank Ballach, Louis Lipovšek, Frances Zupančič, John Stremšfel, Joe Kurent, Joe Bonalock, Andi Pekovšek, John Balah, John Eric, Charlie Starmole, John Kramzel, John Zalar, Nick Frankovich, Jurij Brinc, Anton Osolnik, Joe Hribar, John Slapar, Michael Bizjak, Martin Pavlič, Frank Polanšek in John Eržen. Joe Grozel \$1.50; John Wozel \$0.75. Po \$0.50 centov: John Loftas, Joe Osolnik, Fran Polanšek, Mat. Osolnik, Stojan Zinuvevič, John Zore in Charlie Starmole. Po \$0.50: Jack Baanik in Mike Janovič.

I. Dicksona, Pa., sta darovali: mrs. A. J. Faline \$2 in Walter Klus \$0.50.

Vsem darovalcem lepa hvala! Poslali smo \$25 in nekaj obleke in svoto \$13 v Bekding, Pa. Prejšnji prejemki in pošiljatve so bile že priobčene v Prosveti.

Nabralci: John Flis, John Felz in John Skok.

Iskren pozdrav! — Martin Kasin, član št. 427 SNPJ.

Senear, Pa. — Pošiljam v pomoč stavkarjem svoto, katere sva nabrala Fred Intihar in podpisani v naselbini Maple Ridge in Jessahill.

Darovali so sledeči: Joseph Zupan \$2; Jakob Grijl \$1.50; Frank Jeršin \$1.50. Po \$1: Anton Vadenjal, Jakob Bregar, Fran Paulin, Anton Grijl, Louis Zakrajšek, Henry Rizzi, Manuel Littalms, Berto Plaim, Pete Martelo, Joseph Beudič, Frank Beudič, Anton Kordine, Joseph Marins, Enrico Pili, Mike Gaar, Frank Krasovčič in Albert Kirn. John Vrblich \$0.75. Po \$0.50: Frank Meden, Anton Zore, Louis Kovacič, Louis Cerv, Frances Zupan, Mike Secker, Attelo Isoff, Alnovariso Zand, Ernest Mazola, Martin Krasovetz. Skupaj \$27.60.

Martin Krasovetz, pošiljatelj.

Lincoln, Ill. — Pošiljam vam \$32.75 v pomoč stavkarjem. Naše društvo je dalo iz blagajne \$25 in posamezni člani darovali kakor sledi: Po \$1: Mat Krpan, Domenik Erklavc, Joseph Krzanar in Joseph Vlahovič; po \$0.50: Mat. Starčević, Frank Dremelj, John Jurjevič, Joe Jurjevič, Steve Vlahovič, Anton Stigl in Sylvester Bрукeta; Geo. Jurjevč 25c.

Brataki pozdrav! — Sylvester Bрукeta, tajnik.

Tranisk, Mich. — V pomoč stavkarjem so darovali kot sledi: Društvo "Tabor" št. 387 SNPJ — \$5; darovali po \$1: J. Knaus, F. Praznik, F. Matkel, L. Knaus in V. Trudan. Po \$0.50: J. Ostaneč, A. Laurich, L. Kraus, M. Knaus, L. Mikolič in F. Oberstar. Po \$0.25: F. Bartol, J. Knaus, L. Laurich, A. Knaus in F. Mikulich. — Skupaj \$14.25.

V imenu stavkarjev se zahvalim vsem darovalcem. Materi SNPJ pa šeljni veliko uspeha v tekočem letu! Pozdrav vsem zavednim članom! — Frank Praznik.

Lincoln, Ill. — Društvo št. 116 SNPJ je sklenilo na zadnji seji, da pomagamo stavkarjem. Iz društvene blagajne je bilo dovoljenih \$25, med saboj smo nabrali \$7.75 in poleg tega so darovali sledeči po \$1: Mat. Krpan, Joe Krzanar, Dominik Erklavc in Joe Vlahovič; po \$0.50: Mat. Starčević, Frank Dremelj, John Jurjevič; po \$0.25: George Jurjevč, Steve Vlahovič, Anton Stigl in Sylvester Bрукeta. Skupaj \$32.75.

Brataki pozdrav! — Sylvester Bрукeta, tajnik.

Crucible, Pa. — Prigibno pošiljamo imalo svoto \$25 v pomoč stavkarjem. Vas prosimo, pošljite kjer je potreba največja. Darovali so sledeči rojaki, ki so tu na zahtevno omenjeni s številkami: Št. 1 — \$5, št. 2 — \$3 in št. 3 — \$2. Rojak s številko 5 je prispeval 50 centov in rojak št. 12 pa \$2. Rojaki s ostalimi številkami od št. 18 so prispevali vsak po \$1, kar znaša skupaj \$25.

Št. 1, nabrala.

Detroit, Mich. — V pomoč stavkarjem v dravi Pa.: Michael Cvetan \$4; Anton Semec \$2; po \$1: Peter Rozman, Tom Prelovček in Tom Sluga; Fred Zehel \$1.50; po \$0.50: Frank Zupančič in Don Lucio; po \$0.25: Louis Kraic in John Zelenak. — Skupaj \$12.

Tom Prelovček.

Willard, Wis. — Društvo za stavkarje: Hugo Quast \$2; po \$1: Ignac Čuknik ml., Jos. Ulesch, Jack Malnar; Frank Lessar \$0.50; po \$0.25: Jack Dechman, John Auman, Blaz Cochran, Eva Zalar 25c. — Mike Krute, nabrala.

VESTI IZ NASELBIN

O igrah in šeljni podpore.

Meadowlands, Pa. Príčakovano sem, da se bo oglasila kakšna bolj merodajna oseba kot kritik o zadnji predstavi, ki jo je priredil dramski klub "Triglav". Vprizorjeni sta namreč bili dve igri. Prva je bila na programu igra v angleškem jeziku, "Parlor Matches," druga pa v slovenskem jeziku, "Vedež."

Tudi jaz sem prisnel k temu predstavi mojo skrbnost in radovednost za zagrinjalo. Cenjeni Cenjevič čitatelji, naj vam samo to povem, da bi gotovo bili veseli naših igračev, diletantov, ko so vprizorili igro "Parlor Matches." Vzele bi preveč časa in prostora, da bi vsakega posebej omenjel in opisal. Lahko pa rečem, da so izvrstno naredili, kar se narediti da v danih razmerah, ker naša dvorana ni prvovrstna niti ni oder bogve kako dober. Glavne vloge so bile še posebno v dobrih rokah; igra ne so bile tako, da bi jih še celo pri vas v Chicagu hvalili. Upam, da jih še enkrat ali večkrat vidimo.

Igra "Vedež" je kratak igrokaz starega slovenkega praznovanja. Tudi te igre vloge so bile dobro izvedene. Občinstvo je imelo obilo smeha. Igralci so bili na mestu. Opozarjam člane dramskega kluba in novi odbor, da bi še večkrat kaj slinčnega vprizorili. — Udeležba ni bila posebno obila, a se mora pri tem vzeti v poštev razmere. Vsa čast rojakom iz Canonaburga, ki so se v tako velikem številu udeležili. Posebno dobro je bil zastopan nejni spol. Upam, da vam ob priliki vrnem.

Stavka premogarjev je občutno zadelo vas naselbino Meadow Lands. Malo kdo je tako srečen, da dela. V letnem času se je tu pa tam dobi kakšno delo, sedaj pa vse počiva. Ne pričajo pa z gage. Nekaj slozna naselbina je danes kakor v vojnem stanju. Nekaterim je za vse mar, samo za resnico in pravico ne. Nekdo je prisnel iz debate obtočeno glavo domov. Kaj ni to žalostno, da je toliko krika in vika radi oslove senice? Lepo vas prosim, kam mislite da boste prišli s takim delovanjem? Ali ne vidite, da ravno sedaj, ko je kapitalizem napregel vse svoje sile, da uniči našo organizacijo, bi morali biti veliko bolj slozni kot kdaj prej.

Ni drugega, kakor kričanje in nezaupanje v tistega, ki zagovarja resnico.

Prepir je radi delitve podpore stavkarjem.

Meni ni osebno znano, koliko in v kakšni obliki je kdo prejel. Vem pa to, da blizu mene živi družina 8 članov, kateri vsi so člani SNPJ in sva še dva člana istega društva in UMW. Po mojem mnenju je družina 8, katere oče ne dela že 10 mesecev, tudi upravičena do nekakšnih drobtin. Izvolimo odbor devetih, kateri bo imel nalogo obvestiti nas, kdaj in kje se bo delilo. Opozarjam pa vas, da se opusti vse izredne seje radi malenkosti. Drugače bo tudi mene prenehala potrpežljivost in smeh, pa se bodo videle slike takšne, kakršne so na solncu, ne pa vedno v senci.

Naj za danes končam in ostajam vedno za složno delo. Pripravljem sem pomagati pri vsakem delu brez osebnosti. Nikogar nimam namen razžaliti s tem dopisom, pa tudi nobenega ne hvaliti in ne častiti več kot zasluži. Malo več razsodnosti in sporazuma, manj osebnosti, pa bomo lahko ostali vedno prijatelji v vseh ozirih in kljub slabim časom bomo napredovali. Naj pripomnim še to, da zelo poželjno agilnega borca za dobrobit posameznega in cele naselbine, brata Fr. Peterneja, ki ga sedaj drži kruta bolezen je več kot leto dni proč od fronte. Kot dober družinski oče, je bil vselej prvi tudi kadar je šlo za napredek naselbine. Želim mu skorajšnjega okrevanja in dobroga zdravja!

Z upanjem na rudarsko zmago iskreno pozdravljam sestre in brate jednote!

— John Peternej, začasni predsednik št. 259 SNPJ.

NAKOCI SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENCİ."

OPAZOVANJA

Slaba medicina.

Vsako večje ameriško mesto je ostrečeno z reformatorji puritanskega kova, ki čuvajo ljudi pred grehom. Navadno ne očuhajo nikogar in vsi njihove kampanje končajo z rezultatom, da poženejo ljudi še bolj globoko v greh. Psihološko dejstvo namreč je, čim bolj odganja ljudi od greha, tem bolj silijo z vsemi štirimi vanj. Zato je reformator puritanec že od masachutskih časov najbolj osovražena žival v naših mestih. Z največjim veseljem ga imajo vsi na piki in priznati miram, da ga tudi jaz črtim z največjim navdušenjem.

Nekaterim ljudem je menda prirojeno, da se spotikajo nad vsem, kar počnejo drugi ljudje. Po svoji naravi so sitni in čemer kot čikaško vreme, in ker se oni držijo kislom, mislijo, da mora ves svet piti jesih.

Včasih se pa kdo loti tega posla, dael mu niti malo ne prištoja. Zgreši svojo misljo. Sem spadatajo razni humanitarci, pacificisti, liberalci te ali one vrste in celo radikali. Ne mislijo slabo, pač pa dobro, ampak njihova napaka je, da ne vedo, na katerem koncu bi začeli.

Socialistična uprava v Readingu, Pa., je naznanila, da nje no prvo delo bo, da zapre bordele. V prvem hipu se to dobro sliši. Bordeli so socialna rak-rana in žarišče spolnih bolezni. Vprašanje pa je, ali zatvoritev bordelov odpravi prostitucijo in spolne bolezni?

Zapreti bordele ni težko. In za to delo ni treba socialistov. V Chicagu še nismo imeli socialistične uprave, pa so bile javne hiše odpravljene že pred petnaštimi leti. Ali je bila s tem odpravljena prostitucija? Niti najmanj — bila je povečana. Prostitutke so bile razpršene po vsem mestu in danes operirajo v hišah, ki imajo zunaj respekten napis "Icecream parlor" ali kar je že. Prej se vsakdo vedel za ulice, kjer so bordeli, danes je lahko tajni bordel pri tvojem sosedu, pa ne veš tega. To je rezultat.

Vzroki komercialne prostitucije niso samo v profitih lastnika bordela. Prostitucija še ne obstoji iz prostitutk in lastnikov dotičnih hiš. Dokler so "kustomariji" mladi in stari, ki obiskujejo hiše in druge luknje, v katerih se skrivajo vlačuge, ki se prodajajo za denar, toliko časa bodo zama odpravljali prostitucijo, pa naj tudi socialisti zavladajo po vsej Ameriki.

Prostitucija je velik socialni problem, ki ne bo rešen, dokler eksistira današnje ekonomske razmere, predvsem pa današnje družinske in seksualne razmere. Začasna rešitev bi bila — a še ni gotovo, če bi bila uspešna — ako ameriške države legalizirajo porodno kontrolo in dovolijo razpoko na vzajemno željo prizadetih zakoncev, ki nimajo otrok. To bi bil načrt Lindseyjevega "tovariškega zakona." Na ta način bi mladi ljudje dobili priliko za ženitev brez večjih odgovornosti in bordeli bi izgubili veliko odjemalcev.

Socialisti v Readingu, in kjerkoli se izvoljeni v upravo mesta imajo dovolj drugega, važnejšega dela kakor pa preganjati prostitutke — predno odpravijo razmere, ki vstvarjajo prostitucijo. Socialisti so najmanj poklicani, da bi igrali vlogo kakih reformatorskih hi navev. Naloga socialistov je, ozdraviti

Vesti iz Jugoslavije

KLERIKALIZEM NA SLOVENSKEM.

(Izvirno.)

Ni je večje nesreče za slovensko delovno ljudstvo v Jugoslaviji, kakor je po vsem Slovenskem razpaseni pogubni vpliv klerikalizma. Ta vpliv se vidi prav pri vseh slojih, pa to bodisi pri kmetu, ki je za take fantazije, ki jih propagira klerikalizem prav posebno dovzeten, ali pa pri delavcu in uradniku. Celó občinstvo, ki po navadi ni kdovekako konservativno, — vsaj v gospodarskem ali političnem oziru je nagnjeno na klerikalizmu in danes so razmere v Sloveniji že tako žalostne v tem oziru, da je meščanstvo v Sloveniji izrazilo klerikalno in da je klerikalizem v Sloveniji oni element, ki vceplja v Slovene duh hlapčevstva in suženjstva do srbškega meščanstva in do Beograda.

Zgodovina klerikalizma na Slovenskem je jako pestrá. Vedno so se dobili novi boji, vedno druge formule, toda še nikdar ni bila anti klerikalna fronta tako močna, da bi nadvladala — slovensko ljudsko stranko, ki je nositeljica vsega klerikalizma na Slovenskem. — Naprednost, ki se je tolikokrat povdarjala, ki je tudi našla tolikokrat dobre prilike, da se vcepi v delovno ljudstvo, je ponavadi vedno propadla. In zgodilo se je, da je duhovščina vedno smagala.

Klerikalizem pa se je tudi znal uspešno ukoreniniti. Nikdo bi ne mogel pričakovati, da bo dosegel toliko uspehov, kakor jih je do sedaj, oziroma vsaj do zadnjega časa. Na kmetih si je znal ne samo verako, temveč tudi gospodarsko zasužnjiti našega kmeta. Delal je to na rafiniran način, in kmet, ki ni mogel obdelati in kultivirati vsa svoja zemljišča, je jemal hipotekarna posojila od klerikalnih katoliških posojilnic. Vse gospodarstvo se je na ta način osredotočilo v klerikalnih rokah in o vsem narodnem gospodarstvu na Slovenskem so največ odločevali — klerikalci. Posojali so denar na visoke obresti, in kmet hočeš, nočeš, je moral iskati pomoči pri njih. V nasprotnem slučaju pa bi prišel na boben, kamor bi ga pognal brezvestni spekulant, ki je ponavadi bil še celo tujec. Seveda je bil kmet "zadovoljen" z manjšim zlom, kajti v njem je živela skrita in odkrita misel, da se bo rešil svojih hipotekarnih dolgov in uređil svoje gospodarstvo, da bi bilo boljše procvitalo.

Toda je tudi mentaliteta našega kmeta v komercielnem in gospodarskem oziru na zelo nizki stopnji. Kmet je ponavadi podlegel, ker je podlež moral. S tem je postal gospodarsko odvisen od — klerikalcev.

Na drugi strani pa nahajamo tudi dejstvo, ki ga je slovenski klerikalizem znal kolosalno izrabiti, namreč to, da je naše ljudstvo jako verno. Veruje v boga in vse hudiče, kakor malokoli duhovščine, da bi te čete zastavovale za jako močno, — številčno namreč — narodno obrambo. Ali baš radi tega dejstva je bila na tej strani lahka pot klerikalcem, kot političnemu gibanju in politični stranki. Dobro izrabljen gospodarski moment se je pridružil še verskemu in slovenska dežela je morala pasti pod pogubni vpliv klerikalizma.

Ta razvojni proces se je odigral enkrat že pred desetletji. Klerikalizem je postal že pred dvajsetimi leti tako močan, da je nanj lahko računal vsak konservativen element. Ko je "zmagala" klerikalna ideologija med Slovenci, se je klerikalizem takoj postavil na stran vladajočega razreda, na stran velenjstva. Da je imel še večjo moč, je vstopil v tabor, ki je pomenjal ali obnemel je večal politično moč klerikalizma. To vse smo prav velikokrat videli v bivši Avstriji.

In danes? — Gremo pač po isti poti. Klerikalizem, ki je za-

znamoval v prevratni dobi leta 1918., znaten padec, si je zopet opomel. Zbral je slovensko ljudstvo zopet okoli sebe. Mu vcepil mržnjo do Srbov in do Beograda, istočasno pa prodal za drobtinice slovensko ljudstvo beograjskim izkoriščevalcem. Slovenska ljudska stranka kot zastopnica tega boja je na najrafiniranejši način izbrala ugodni moment, se postavila na svojem "avtonomnem" programu na čelo borbe slovenskega naroda za avtonomijo Slovenije in zbrala okoli sebe meščanski, delavski in kmetijski razred. — Valed politične nezrelosti so ljudje verjeli v odkritosrčnost tega boja in razočaranje, ki je moralo slediti, je postalo zanj tem pogubnejše.

Klerikalizem je bil na višku svoje moči. Tako močan ni bil še nikoli in tudi ne bo nikoli več. Danes je doigral svojo vlogo. Pokazal se je prav takega kakor v bivši Avstro-Ogrski. Zato se mu majejo tla in kmalu bo prišel tisti čas, ko mu bo v slovenski javnosti povsem odklenalo. Napredne sile so namreč že na pohodu. — S.

Protestno zborovanje železničarjev.

Maribor, 19. januarja.

Danes se je vršilo v Mariboru veliko protestno zborovanje železničarjev. Zborovanje so sklicale marksistične železničarske organizacije in nanj pozvale vse železničarje brez razlike politične pripadnosti. — Maribor je danes mesto, kjer se jako lepo razvije zavestnost med delovnim ljudstvom in kjer močno napreduje socialistično gibanje. Zato je bilo takoj jasno, da bo zborovanje železničarjev v Mariboru impozantno in da se bo takoj pokazala velika borbenost naših železničarjev, proti katerim je v zadnjem času naperila vlada v Beogradu po zalogi klerikalcev, vsakovrstne socialne dobrote, kakor redukcijo plač, redukcijo osovja in brezposelnost.

Veliko dvorano Uniona so napolnili železničarji tudi zato, da so nastopili proti likvidaciji živilskega skladišča in pa proti pravilniku, ki jemlje železn. uslužbencem do malega vse njihove pravice. Zborovalcev je bilo veliko nad dva tisoč, kar je samo dokazalo, da je enoten izraz volje železničarjev že tako velik in tako spontano solidaren, da bi morali merodajni faktorji uvideti, da ne bo šlo kar tako lahko preko zahtev železničarjev, ki so v prav vseh ozirih povsem upravičene.

Za predsednika zborovanja je bil izvoljen s. Krajnik, za zapisničarja pa s. Bahun. Glavno poročilo pa je imel tajnik strokovnih železničarskih organizacij s. Stanko. — Živilsko skladišče se zapre 31. marca tega leta. Izdajanje živil na kredite pa se ustavi nastavljenem že 20. januarja, a ostalim delavcem 15. februarja. Premoženje, ki je last konzumentov, torej delavcev in železničarjev, pa se ima izročiti sodišču. — Valed te ne nadne likvidacije so prizadeti najbolj železničarji. Nov pravilnik za železniško uslužbenstvo je bil na podlagi tega novega pravilnika nekaj pridobe, ali seveda na račun hrvatskih in slovenskih železničarjev. Obenem pa so v njem tudi postavke, ki kažejo, da se bodo zaslužki za več odstotkov znižali.

Proti temu postopanju vlade so sedaj nastopili vsi železničarji. Oni vidijo pred seboj najtežje bodočnost. Zato so s. Stanko in še vsi ostali govorniki pozvali železničarje k solidarnosti v obrambi življenjskih pravic. Takega protestnega zborovanja, kakor je bil ta v Mariboru pa še dolgo ni bilo. Pač jasen znak, da se delavstvo prebuja in da je vendar še enkrat prišlo nato, da je treba s solidarnim nastopom izbojevati boj z Beogradom in z buržoazijo. Za Maribor je zato to zborovanje velik in lep napredek.

Oton Zupančič! Dne 23. januarja 1928 je poteklo 50 let, kar se je na Vinici v Črnomeljškem srežu ljubljanske oblasti rodil Oton Zupančič, sedanjí daleč preko meja širše naše domovine sloveči pesnik in književnik. Oton Zupančič je do sedaj v knjigi izdal osem zbornikov svojih poezij (Časa opojnosti, Pisanice, Čez plan, Samogovori, Sto ugank, Ciciban, Mlada pota, V zarje Vidove), deveti zbornik njegovih poezij pa izda Društvo slovenskih književnikov v proslavo petdesetletnice njegovega rojstva. Zupančičeve poezije prištevajo domači kakor tujinski kritiki med blisre slovenske poezije, ki je pred že 80 leti kulturni svet nase opozorila z mojstroviniami svojega doktorja Franceta Prešerna. Otona Zupančiča časti kot dozorelega umetnika s širokim umetniškim obzorjem in zrelo močjo slovenski, hrvaški, srbski, bolgarski, slovenski, lužijski, poljski ruski literarni svet prav tako, kakor angleški, francoski, italijanski, nemški in španski. Prvovrstne umetnine so Zupančičevi prevodi svetovno znanih del angleške (Chester-ton, Dickens, Galsworthy, O'Neill, Shakespeare, Shaw, Wilde); francoške (Daudet, Anatole France, Flaubert, Maupassant, Merimee, Moliere, Rostand, Voltaire); italijanske (Dante trije spevi Divine Comedije); nemško (Mozartovi operi Iuan in Fortunio, Schiller), in španske (Calderon) književnosti, zlasti sloviti s njegovi prevodi Shakespearejevih dram, ki jih je kongenialno doslej poslovenil že deset (!): Macbeth, Othello, Mnogo hrupa za nič, Julij Cezar, Sen krasne noči, Zimska pravljica, Kar hočete, Beneški trgovec, Komedijski zmešnjak, Ukročena trmoglavka. S temi svojimi mojstrskimi preprestitvami je Oton Zupančič slovenskemu gledališču omogočil, da goji klasično dramo v vse večji meri, nego je morejo drugi odri, in da je svoj umetnostni nivo povzdignil na res ugležno višino. Razen svojih poezij je Oton Zupančič v knjigi izdal izvirno zgodovinsko tragedijo "Veronika Deseniška", ki je na repertoarju vseh večjih naših gledališč in jo uprizorijo tudi v Pragi. Vrh vsega je Oton Zupančič urejal literarni reviji "Slovan" in "Ljubljanski zvon", je literarni in kritični sodrinskih različnih slovenskih, srbskih in hrvatskih revij in dnevnikov ter izdaja ljubljanski Gledališki list.

Štiri smrtne obsodbe v Negotinu. Dne 24. jan. so se morali zagovarjati pred negotinskim sodiščem Pavle Stankovič, Flora Badžević, Gica Lončarevič in Prva Kalanovičeva, vsi iz Velikega Jasenovca. Obtoženi so bili, da so v noči od 21. na 22. septembra lanskega leta na razbojniški in zverški način napadli moža Prve Kalanovičeve Prgulo Kalanoviča in ga na kraju, ki se imenuje "Kost-Feredžij" usmrtili. Umor so izvršili vsled tega, da bi se mogla njegova žena Prva poročiti z Gico Lončarevičem.

Smrti starke v potoku. — Dne 20. jan. se je vračala iz naše vasi proti domu posestnica Spičarka iz Stanetinskega vrha. Na ozki brvi ji je spodrsnilo in se je zgrudila v vodo. Potok je tu sicer zelo plitek, toda nesrečno starke je brzčas prijel krč in se je v vodi utopila. Našli so jo otroci, ki so se vračali iz šole, in poklicali ljudi na pomoč. Kmalu so pripeli na lice mesta tudi zdravnik in orožniki. Zdravnik je skušal obuditi ponesrečenko z umetnim dihanjem, a ves trud je bil brezuspešen. Starke je ležala v vodi gotovo že pol ure.

V Ljubljani so železničarji ustanovili svojo zadrugo pod imenom "Gospodarska poslovna osoba" z namenom, da se bodo dosegli dosegali poslovne koristi in jim pomagati v Ljubljani. Nadajo se, da bodo še tekom januarja imeli okoli 7000 članov in da se bo delo dosedanje poslovavnice kljub intrigam nadaljevalo. Nova zadruga je članice Zveze gospodarskih združenj v Ljubljani.

Smrtina kosa. V Kamniku je umrl v visoki starosti 84 let posestnik in vrvarski mojster Jože Adamič.

"Prostovoljni" razpust slovenskih društev

(Izvirno.)

Trst, 5. jan. — Zadnjemu poročilu o razpustu slovenskih društev v sežanskem okraju posevdamo našo pozornost, in to pred vsem radi tega, ker je fašistovski faktorjem za sežanski okraj objavil v "Popolu di Trieste" in v "Piccolu" poročilo o "prostovoljnem" razpustu teh naših društev. Članek nosi naslov "Fašistovska penetracija v drugorodno ozemlje. Prostovoljni razpust slovenskih društev" in začenja takole:

"Kakšna važna naloga politične propagande je bila poverjena slovenskim društvom v drugorodne mozemlju, izhaja najbolj jasno iz skrbí, s katero so bila ta društva ustanovljena in moralno in materialno podpirana od slovenskih strank in v onstrani meje. (Pisec tu očitno laže, kajti ta društva so delovala že več desetletij, nekatera celo po več nego 40 let in nobeno društvo ni prejemale podpore od nobene strani.) Raztresena povsod po obsežnem ozemlju, od mesta navzdol do najmanjše vasi in sela, so stala gospodarstvo v splošnem zelo dobro radi podpore, ki so jim jo dajali slovenski ekspanzije v kraju s katerim in pokrajinske organizacije, (ako je bilo temu tako, potem se zrcali v vsem pač le prava volja in pravo mišljenje, če žrtvuje za svoje prosvetna društva toliko denarja in truda), so bila ta društva resnično ogroditelj za vso slovensko propagando v mejah države in so skušala uvrstiti vse prebivalstvo sploh, posebno pa mladino a tem, da so stvorila agitacijska ognjišča na našo škodo in so skušala držati tisti laži-iredentizem, ki je moral radi svoje napačne podlage propasti in ki ni mogel dobiti pristavev drugod kakor samo med plečo četo intelektualnih spekulativov."

Nato razpravlja članek o tem, da so ta društva skrivala svoj edini cilj "pod brinjo glasbe, dramatike, čitalnice, godbe in celo ognjegasev." Seveda je bila ranjka Avstrija skrivala, da so ta društva nastala in enako tudi vse italijanske vlade, ki so bile pred fašizmom. — Nato poroča očeta napačno o razkolu v slovenskih vrstah v Julijski krajini, in se loti naravnost očitanja, da so bila vsa ta društva v zvezi z nacionalističnimi društvi in Ljubljani in v drugih važnejših središčih v Jugoslaviji. Za te svoje laži: seveda po italijanski ne navaja nobenega dokaza. Laž je bila izrečena in prihodnjič bo služila drugemu za dokaz enakih trditvev. Tako je zgrajena sploh vsa zgodovina italijanske politike.

Nato pa nadaljuje: Slovenskim društvom sploh je bila v zadnjem času poverjena posebna naloga, da neutralizirajo namreč vse velikanako delo, ki ga je zanesla fašistovska vlada v šolski organizem v drugorodni conji, a tem, da so skušala držati živ pouk slovenskega jezika med mladino potom tajnih šol (značilno je, da ne more pisec navesti enega konkretnega slučaja, sicer bi pa tega na dolgo in široko opisal) in z razširjenjem "duševnega imetja matere domovine" potom raznih publikacij, knjig med odraslimi.

Nato pravi, da se je poizkus tržaške "Edinosti", da bi razširila brezplačno med ljudstvo začetnice popolnoma ponesrečila. (Te knjige se niso razpečavale brezplačno, temveč kot priloga knjig Goriške Matice, in da se že radi tega poizkus ni mogel ponesrečiti, pač pa so hoteli preprečiti nekateri fašisti, zlasti na Goriškem, ki so si prisvajali pravico, na lastno pest zaplenjati te knjige in jih celo odvzeti otrokom iz rok in družinam iz zaprtih omar.) Predobro jih je tedaj imenovala Goriška Straža našemljene prefekte. Enako vlogo igra sedaj Grazioli na Sežanskem. In tržaški prefekt si da to dopasti, odnosno si mora dati dopasti, ker želi to tako fašistovski tajnik v Trstu. Pri tem velja prefekt po Mussolinijevih navodilih za prvo osebo v pokrajini. —

Nato poroča isti list z neverjetno nesramnostjo, da so se ta društva sedaj na Krašu prostovoljno razšla, da so vložila prošnje za razid na pristojno oblast, da niso društva več v soglasju z mišljenjem prebivalstva in z direktivami fašistovske stranke.

Na tak način se uničuje danes pod fašistovskim režimom slovenski življenj na Primorskem. Članek končuje z besedami: "Sežana, smehljajoči trg, ki je bila žibeljka in moralno aredišče slovanstva, je pridobila drugo zaslugó, tako, da se lahko smatra za predstražo fašizma ob vratih domovine.

Prostovoljen razpust vseh slovenskih društev tega ozemlja je pač resnično odgovor na vse one laži, ki jih objavljajo jugoslavjanski listi glede zatiranja drugorodnega prebivalstva, ki je bilo priključeno Italiji. —

Tako in enako se postopa pri nas od strani italijanskega fašizma. — c. d. — Slovenskih šol v Italiji ni več. To priznajo sedaj jasno tudi Italijani sami. Tako je "Informatore della Stampa" poročal, da so s tem šolskim letom prenehale vse še ostale slovenske šole, ki so še obstajale na Krašu in v Istri.

Poročilo še pravi, da pošljejo sedaj izključno italijanske šole, katere imajo zadovoljiv uspeh. . . Morda ravno radi tega zadovoljivega uspeha, o katerem pa je seveda silno dvomiti in sicer upravičeno, je vlada sklenila, da bo tem učiteljem, ki vršijo v obmejnem ozemlju tako težko službo, dala posebno doklado v plačilo za njihove žrtve in samozatajevanje, s katerim vršijo svojo misijo kljub vsem materialnim in moralnim težkočam."

Še vedno prelukava. Ne preteče dan, da ne bi bilo večje število preiskav v Trstu, Gorici, v Puli, ali na deželi. Pred par dnevi je bila preiskava na stanovanju tajnika Zadruga zveze v Trstu Dr. Alojzija Povha.

Te dni so zopet v zgodnjih urah izvršili preiskavo na stanovanju uradnika istega zavoda Bradamantiju, zaplenili so namo neko mlko Sokolov in mlko kralja Aleksandra. Pripomnilmo, da je preteklo komaj teden dni, ko so temu gospodu privedili preiskave na njegovem stanovanju v Stinjanu pri Puli.

Florida suha? Hahaha! Washington, D. C. — Demokratiški kongresnik Green iz Floride je 14. t. m. rekel v zbornici, da je Florida idealna suhaška država in trdnjava prohibicije. Na te besede je velik del zbornice prasnil in gromovit smeh in z galerije je odmeval bučeci "hahaha."

Agilirajte za "Prosveto"! Za nadaljne informacije vprašajte katerakoli Cunard agenta ali pišite na: CUNARD LINE 346 N. Michigan Blvd. Chicago, Ill.

Asquith, bivši premijer, umrl. London, 15. febr. — Herbert H. Asquith, bivši ministrski predsednik Anglije in vodja konservativnih liberalcev, je večeraj umrl v starosti 75 let. On je vodil Anglijo prve dve leti svetovne vojne. Bil je nasprotnik vsakega pravega napredka in krčevito je pobijal žensko volilno pravico.

Agilirajte za "Prosveto"! Nato poroča isti list z neverjetno nesramnostjo, da so se ta društva sedaj na Krašu prostovoljno razšla, da so vložila prošnje za razid na pristojno oblast, da niso društva več v soglasju z mišljenjem prebivalstva in z direktivami fašistovske stranke.

Florida suha? Hahaha! Washington, D. C. — Demokratiški kongresnik Green iz Floride je 14. t. m. rekel v zbornici, da je Florida idealna suhaška država in trdnjava prohibicije.

Agilirajte za "Prosveto"! Za nadaljne informacije vprašajte katerakoli Cunard agenta ali pišite na: CUNARD LINE 346 N. Michigan Blvd. Chicago, Ill.

Asquith, bivši premijer, umrl. London, 15. febr. — Herbert H. Asquith, bivši ministrski predsednik Anglije in vodja konservativnih liberalcev, je večeraj umrl v starosti 75 let.

Agilirajte za "Prosveto"! Za nadaljne informacije vprašajte katerakoli Cunard agenta ali pišite na: CUNARD LINE 346 N. Michigan Blvd. Chicago, Ill.

Asquith, bivši premijer, umrl. London, 15. febr. — Herbert H. Asquith, bivši ministrski predsednik Anglije in vodja konservativnih liberalcev, je večeraj umrl v starosti 75 let.

Agilirajte za "Prosveto"! Za nadaljne informacije vprašajte katerakoli Cunard agenta ali pišite na: CUNARD LINE 346 N. Michigan Blvd. Chicago, Ill.

Asquith, bivši premijer, umrl. London, 15. febr. — Herbert H. Asquith, bivši ministrski predsednik Anglije in vodja konservativnih liberalcev, je večeraj umrl v starosti 75 let.

Agilirajte za "Prosveto"! Za nadaljne informacije vprašajte katerakoli Cunard agenta ali pišite na: CUNARD LINE 346 N. Michigan Blvd. Chicago, Ill.

ZA KNATEK ŐAS

Stara devica.

Gospod pozvonil pri stari devici in pravi — Oprostite, gospodična, ste vi tista dama, ki je poslala v novine oglas, da išče moža, ki bi prinesel malo luči v vaše mravno življenje.

Stara devica vsa srečna: — Da, da, da!

Gospod: — Dobro, torej je vse v redu. Pošljajo me iz elektrarne, da vam napeljem v stanovanje elektriko.

Priprosta hrana. Zaslubljeno dekle: — Večeraj mi je Tone rekel, da sem tako lopa, da bi me kar snedel.

Prijateljica: — Da, o Tonetu je znano, da ima rad priprosto hrano.

Definietja zakona. Zakon je civilna ali cerkvena zveza dveh ljudi, ki sicer živita akupa, ki pa redko skupaj spadata.

Berač.

"Kaj, ste se spet tul. Saj sem vam baš včeraj dala čašo mošta!"

"Prišel sem vas vprašati, če bi mi ga lahko prodal eno steklenico?"

"Obtoženec, ali ste še bili kdaj kaznovani?"

"Pred desetimi leti, ker sem se kopal na prepovedanem kraju."

"In potem?"

"Se nisem nič več kopal."

"Ali je vaš pokojni soprog dolgo trpel?"

"Ze od tistega dne, ko sva se seznanila."

Klanovec poveselil \$1,318. South Bend, Ind. — Hugh Emmons, klanovski poglavar in važna priča pred Reedovo preiskavo o volilni korupciji v Chicagu, je bil v torker aretiran na obtožbo, da je poveselil vsoto \$1,318 iz sklada kanadske klanovske organizacije.

PLINOVA HEATROLA

(Peč za gretje.)

Idealna peč za gretje malih domov, stanovanj, trgovin in uradov, ki nadomesti starorodne peči na ognju. To je vrste peč za gretje Heatrola, kurjena s plinom! Razširja veliko množino zdrave toplote.

Kuri se s plinom. . . ni dela, in ne nesnage. Obdrži vašo hišo v prijetni toploti, ker se vaša čas lahko uravnava po potrebi. Je v lepem kabinetu, kravno izdelana in je okras vaši hiši.

\$10 SE VAM DOVOLI za vašo staro peč.

(Samo za prebivalce Chicaga, ki rabijo plin.)

\$1.00 predplačila — ostalo eno leto za plačati.

OENA 399.50 (5% popusta v gotovini)

Samo tekom meseca februarja.

Dostavljeno in postavljeno v dom; 25 letnje plinove cevi, ako jo potrebujete in drugo vse prostó.

The Peoples Gas Light & Coke Co.

Michigan Ave. in Adams St., ter 15 prodajnih in servisnih. CHICAGO, ILL.

Ta peč Heatrola je narojena pri ESTATE STOVE CO., HAMILTON, OHIO.

IZ NEW YORKA V JUGOSLAVIJO
POD OBESNIM VODSTVOM
VELIKONOČNI IZLET
NA PARNIKU
AQUITANIA
Odpluje iz New Yorka v Cherbourg v SREDO, DNE 21. MARCA

Praznajte Velikonoč pri starših in sorodnikih, ki vas težko pričakujejo. Potujte pod izvršnim vodstvom Mr. A. Markusa, člana new-yorskega urada Cunard Line, ki bo skrbel za vas in za vašo prtljago. Potujte udobno. Prostori na "Aquitanii" so veliki in udobni. Domača hrana. Zajamčite si še sedaj povratno vožnjo in pridrite denar.

Za nadaljne informacije vprašajte katerakoli Cunard agenta ali pišite na:
CUNARD LINE
346 N. Michigan Blvd. Chicago, Ill.

Vladimir Siro: ZIBEJKOVA GLAVA

Zibejk Mahmu je bil mlad in zaljubljen v Agapijo, hčerko armenskega kupca. Kupec, ki so mu Zibejki umorili roditelje in brata ter ugrabili ženo in sestro, jih je črtil in zapiral je svoj dom pred Mahmom. To je trajalo že dolgo in Agapija je zaman prosila očeta, naj se usmili. — Mahmu ni tak — je zatrjevala. — Mahmu bi se dal celo krstiti, on ne more in ne preganja Armenec.

bal se je za njo, kajti poznal je šejka Ibrahima, v čigar haremu so ječala krščanska in muslimanska dekleta. Bal se je krvočnosti in dljega poguma šejka Ibrahima, ki se ni zmenil za turške oblasti in zakone. Vzel je, kar mu je ugajalo in umoril je vsakogar, kdor se mu je postavil v bran. — Kaj naj storim, Agapija, da se prikupim tvojemu očetu? Ali hoče odkupnino zlata, draguljev? Ali zahteva od mene junaških činov? Ali si želi za zeta kristjana? Bi rad videl, kako se pretaka kri njegovih sovražnikov? Tako je vpraševal vedno, kadar je zrl s konja v Agapijino okno v odsotnosti njenega očeta, ki je čisto odhajal v čaršijo, kjer je imel svojo kramarijo, ter se vračal samo opoldne in zvečer. Nekoč ga je pa čul stari Armenec, stopil je pred hišo in mu dejal: — Dobro, zgodi se volja božja. Dam ti svojo hčerko, če vršiš jutri zvečer po solnčnem zahodu skozi odprto okno Agapijine sobe v belo platno zavito glavo šejka Ibrahima. — Mahmu se je zdrnil. — Preveč zahtevaš, Armenec! Hočeš, da ostanemo brez poglavarja, ki nas vodi na zmagovite pohode, da se vračamo z bogatim plenom in ovenčani s sla-

vo? Mar ne veš, da je Ibrahimo-va glava nas vseh in da smo brez nje splašena čreda ovc, brez pastirja. — A mar zahtevaš ti, Zibejk, od mene, kristjana, manj? Mar ne zahtevaš moje hčerke, ki je najlepše dekle v mestu in v cellem okraju? Kaj ne zahtevaš solnce mojih starih let? Kaj ne zahtevaš rože, katere vonj mi preganja spomin na njeno mater, ki ječi oskrunjena in ponižana v haremu brezvestnega pogana? Kaj ne bo bolje, da se omoži z možem naše vere? — Če je glava tvojeja šejka vredna več, pojdi! — Opozarjam te pa zadnjič: če je ne prinesel jutri, ne boš nikoli več videl Agapije, ki odpotuje v Stambul. To je moja zadnja beseda. Zibejk Mahmu ni odgovoril. Spodbodel je konja in oddiral skozi mesto. Prestrašeni kupci so zapirali svoje kramarije, misleč, da se je pojavil šejk Ibrahim. Sedeli so na nizkih stolčkih v mali sobi, pogrnjeni s perzijskimi preprogami: stari Armenec Agorian, njegova mlajša spona in Agapija. Armenec je pušil iz dolgega čibuka, fantiča sta žvečila lukum in halvo, Agapija je pa molila. Vse je bilo tiho, kakor da se boje govoriti v napetem pričakovanju.

Solnce je zahajalo in črne sence so postajale vedno daljše in gostejše. Pelj so zvonovi katoliških cerkva, čuli so se železni ropotci armenskih molilnic in monotonno klicanje muezinov na vitkih minareti, ki jih je bilo v mestu nad dvajset. — A kaj, oče, če se ne vrne? — Volja božja! Toda prepričan sem, da se vrne in da bomo rešeni zakletega sovraga našega naroda. Samo za to ceno te lahko dam, drago dete. Mar ne izgubiš s teboj ta hiša luč in toplo? In zopet je bilo vse tiho. Agapija je molila še bolj vroče. Bleda mesečina se je plazila iznad morja streh v sobo. Riganje a-slov se je razlegalo iz predmestja, iz krčem se je čulo vriskanje, ropot bobnov in kriki pijanih plesalk. — A če se ne vrne, dragi oče? — Vrne se. Saj se že vrača — kaj ne slišiš topota njegova konja? Agapija, vsa razburjena in blede, je hotela skočiti k oknu, skozi katero se je razlivala po sobi blede mesečina. — Ne, draga hčerka, sedi in počakaj! jo je zadrževal oče. — Ne spodobí se, da bi gledalo dekle zvečer skozi okno na ulico. In tako so čakali v mračni sobi. Vseh se je polahčal nemir in Agapija se je plaho stakala k očetu. Nekoč so začuli, kako se je pred oknom naglo ustavil jezd in skozi okno je padlo v sobo nekaj težkega. Udarilo je ob tla in se počasi zatrkalo v kot, kjer so sedeli. Stari Armenec se je nestrpno sklonil in odvil z drhtečimi rokami bel prtič. Agapija je obupno zakričala. Koččen, zagorel obraz, ki se ji je režal, ni bil Ibrahimo-vo. Od zunaj se je pa začul divji krohot in močan glas je zaklical: — Glava je glava, mar ne? Jutri pa pridem po tvojo hčerko, trapasti Armenec! Ta divji krohot in pijani glas, ki ga Agapija ni več slišala, ni bil glas Zibejka Mahma.

— Potem prosim g. Trtnika, da mi služi za ekperiment, ostale pa, da opazujejo. Z desnico je položila svojo planinsko palico na ramo kakor sekuro, z levico pa je prijela desnico g. Trtnika, češ, naj ji sledi. Peljala ga je skozi sobo, iz kočice ter pomale naprej proti Črni prsti. Družba je gledala za njima. Zahajalo je solnce in obsevalo s poslednjimi žarki skale. Ščip je blede na nebu in lahčen vetrič je zapihljal preko rododendrona. Nežni oblaki so lahko plavali po jasni nebesni modrimi. Veselo zvončkanje kravjih zvoncev jima je veselo udarilo na uho. Osvežujoča sapica je prijetno zaigrala v Zorkinih plavih kodrih. Kakor bi bil preroyal, tako srečnega se je počutil njen spremljevalec. Pozabil je na vse in pokorno sledil svoji voditeljici. Prispela sta že precej nad kočico, ko je Zorka obrnila smer proti pastirskim kočam. Vesel potoček jima je prekrizal pot, razposajeni valčki so se šumljaje lovili in v jasni vodi se je za trenutek odbila malo zmedena slika Zorkina. A Trtnik je hodil za svojo vodnico in bišje hodil in hodil. Tako ga je pripeljala nazaj k Malnarjevji kočici. Glasno odobravanje in tiho muhanje opazovalcev ga je zdrumljilo. — Kaj? Kako? A hipoma se spomni in skoro jecljaje nagovori svojo vodnico: "Tako je sv. Jožef sekuro nosil in..." "Da! In — oslička vodil!"

IVAN A. MAROHNIC Attorney at Law (ADVETNIK) Govori slovensko 1129-1131 First Nat'l Bank Bldg. Woodward Avenue and Cadillac Square, DETROIT, MICH.

Za oslabiljene in izčrpane može in žene

Vel kot 35 let je Nuga-Tone učinkovito pomagaj bolehnim in zastrupljenim ljudem in tistem ter jim vrnil moč in veselje. Ono napravi močno bogato kri, ojača živce in sploh vse telesni sistemi, večkrat se človeku, po par dnevni uporabi.

Ta mod boleha ne prebija. Vsičite vaše bolehanje ter s tem preprečite inpluzem in pljenico. Bulgarski solični (krvni) čaj je znamenito družinsko zdravilo. Vzemite ga vročica, ko greste k postelji za odpravo prehlada. Prodaja se v lekarnah ali pošljite po pošti 75c in \$1.50. Naslovite H. H. Von Schlick, 100 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

NAROČNIKI POZOR! Znamenje (Jan. 31-28) pomeni, da vam je naročina potekla ta dan. Ponovite jo ravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejme, je mogoče vstavljen, ker ni plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen vsled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in svedite stari in novi naslov. Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino. Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Član S. N. P. J. doplačajo \$1.80 za cto, za pol leta \$2.40. Za mesto Chicago in Cicero a leto \$7.50, pol leta \$3.75, za člana \$6.30. Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00. Tednik stane za Evropo \$1.70, lani doplačajo samo 50c za poštnino. Mladinski List stane za celo leto \$1.20. Naročnico lahko tudi sami pošljete na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Redo Murak: NČI GROFA BLAGAJA

Po trgu je rasla trava. Dve kozi sta se mirno pasli v kotu. Zraven komenskega vrta, na zapadni strani trga je stala cesarska orožnica, polna orožja in streliva. Ob zidu sta si onela dva velika metalna stroja za težko kamenje. V senci je sedelo nekaj vojaških hlapcev; nekateri so igrali karte, drugi so dremali. Ozidje Novega trga je stalo šele šestinpetdeset let. Popravljati so ga morali val, meščani in nemeščani; toda nekateri plemenitši se niso čisto nič brigali za take odredbe. "Meščani se bolje pripravljajo zoper Turke nego mi," je rekel mladi baron Gradnikar. "Mestni svet je sklical veliki ogleđ za danes popoldne ob petih zunaj pred šenklavsko cerkvijo." "To si moram pa ogledati." "Zvečer bodo po cerkvah blagoslovili orožje in ščite." "Kako je vroče!" je vzdihnil vitez Ahac in si pahljal z baretom. "Več kaj, Otokar, pojdi s mano domov, da se malo ohladi in se še kaj pomeniva. Blagajeva hiša ima kaj debele zidove, hladno sobo in hladno vino. Spremi me, da ne bom kosil sam." "Obedovali boste šele zdaj?" "Eh, zmerom zamudim. In zmerom godrnja kuharica Barbara. No, da ostane le vino sveže. Pojdiva!"

dovski nagrobni kameni. Bujne ovijalke so objemale razpokane stebre rimljanskih slavolokov. "Pravijo, da plešejo nad temi razvalinami čarovnice, zlasti v megli, kadar meš meseč za poluprozornimi oblaki," je dejal vitez Ahac. "Podnevi sem hodil večkrat po tem mrtvem mestu in ogledoval razpale hiše, kolikor jih je pustil Atila, ogenj in potres. Tuintam visi zid in zdi se ti, da se zvali vsak trenutek. Povsodi leže pooglenela bruna, umazan pepel, sajlasto kamenje. Spoznati ne moreš nobene ceste in ulice. V luknjah med podrtinami se skrivajo podlaizce in kače. Čudno tiho je podnevi v tem mestu razvalin, nad njim-molči mračna otožna tajnovitost davnih dob. In kadar močan veter dviga in suče pesek in prah in pepel v vrtinčih, se mi zdi, da vidim bojujoče se postave... Celo podnevi tvorijo hitreje tod mimo. Ponoči ga se nihče ne upa sam skozi ta grobišče. Pravijo, da strašijo duhovi upitih Emonečanov. Pa ta je bosa. Veter ječi med razvalinami, jove se pošastno jokajo, včasih laja lisjak. Tukaj se klatijo tihotapci, tatovi in taka svojati." Barbara je prinesla vina in pečene kuretine. "Sedla sta za nisko široko mizo. "Juha je že mrzla," je dejala nejevoljno. "Oh, Barbica, kuretina, vsak dan kuretina! Naše stotletje je kurje stotletje. Vesta, kaj bi rad jedel? Bobrove repe." "Ako pride gospod vitez vselej tako pozno, bi bilo —" "Barbara!" "Škoda res vsake kuhe, človek se muči—" "Barba!" Kadar jo je imenoval tako kratko, je vedela, da je pogovora konec. Izginila je tiho. "Kaj pa kronika?" Jo še pišete?" "Se. Izvoli! Jeji! Meni se nič kaj ne ljubi." "In se varite zlato? Se izkušate premeniti svinec v zlato?" "Pij, Otokar! Zdaj izpreminjam zlato v vino, ha, ha. I, kako je to, da ne maraš ne jesti, ne piti? Ali si mar tako zaljubljen?" Otokar se je zasmejal na glas. "Zdaj bi se lahko oženil, ko si podedoval po bogatem stricu." "Ne mislim na to. Zdaj še ne." "Zdaj še ne. Kdaj pa? Koliko let ti je že?" "Dvaindvajset." "Pa res nimaš nobene ljubice?" "Nobene." Vitez Ahac ga je motril pozorno, toda baron je ostal miren. "Kakšen čudak si! Dvaindvajset let, pa nobenega dekleta! Miraculum! Ali ti ne ugaja nobena? Ali si tako izbirljen?" "Jako mi ugaja marsikatera, ali čutim: ta ni, ta ni prava." "Ko sem bil jaz tako mlad, oj, kako sem znal ljubiti! Ti si pa res čuden patron, to moram reči. Tak fant, pa nobene ljubice! Pa saj ti ne verjamem. Pravi kaj takega komu drugemu?" "Pa je le res!" "Ali, dragi moj, vsak pravi vitez mora imeti svojo izvoljenko." "Ljubezem se ne da prisiliti." "Prisiliti, hm, prisiliti... Dobro voljo mora imeti človek, potem se gre." "Prizadeval sem se, pa —" "Pa se ti ni posrečilo zaljubiti se. O, o! Čudak! Meni se ni bilo treba boriti s takimi težavami. Kajpa, vsak nima potrebnega talenta in veselja do tega. Ko sem mladoval, mi je bila prava malenkost, zaljubiti se, zlasti pomladi, ko je tako lepo in prijazno na svetu in se šeni jo celo neumne živalce! Pa tudi druge letne čase nisem zanemarjal krasnega spola. Nemara tudi poljubil nisi še nobene?"

KMETUSKI DELAVEC iz države New York želi dobiti službo delo na kmetiji kje v srednjem zapadu Združenih držav. Ako kateri slovenski far-mar istega potrebuje naj se obrne za naslov na Prosveto. Priloži naj dve znamki za nadaljnje pismo poročilo. Naslov je Delavec št. 7, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

PRILIKA ZA SLOVENCA Z DRUŽINO

120 akrov zemlje, deset akrov zasajeno s sadnim drevjem, 100 tisoč čevljev lesa "Virginia Timber." Velika hiša in druga poslopja. Zaradi bolezni se proda za nizko ceno, za \$2800 v gotovini. Za nadaljna pojasnila pišite na naslov Caroline Phillips, Real Estate Specialist, 443 Central Bldg., Seattle, Wash. (Adv.)

OGLAS

Radi odhoda v Florido se proda roominghouse, 50 sob, v sredini mesta, zmeraj poln; najem \$212 mes.; leas; cena \$2000, samo gotovo. J. P., 20 N. Ann St., Chicago, Ill.—(Adv.)

IZVRSTNA PRILIKA Člani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobiti list Prosveta vsak dan za eno leto in knjigo AMERIŠKI SLOVENCI, vredno \$5.00—ako nam pošljete brez odbitka svoto \$8.00. Ali pa tri knjige: SLOV.-ANGLEŠKA SLOVNICA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGENEZE, vredna \$1.50, in PATER MALAVENTURA V KABARETU, vredna \$1.50, skupaj vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$8.00. To velja za člane S. N. P. J. za vse stare in nove naročnike. Ne člani plačajo \$9.20. Lahko dobiti pol leta dnevnik Prosveta in skupne vrednosti za \$2.50 knjig, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZAKON BIOGENEZE, ali pa ZAJEDALCE in HRB-TENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svoto \$4.00. Ne člani pošljejo \$4.60. Ali pa za \$3.00 polleta list Prosveta in knjigo JIMMY HIGGINS. Nečlani \$3.60. To vse velja za stare in nove naročnike. Vsak mora poslati celo svoto brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upravništvo na naslov: Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Ime Naslov Država Čl. društva Pošiljam \$.....

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih VODSTVO TISKARNE APELIRA NA CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI Cene zmerne, unijsko delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Pišite po informacije na naslov: S. N. P. J. PRINTERY 2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL. TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA